



LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Santiagokonventionen mot organhandel (SOU 2019:01)

Wong, Christoffer

2019

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Wong, C. (2019). Remissyttrande: Santiagokonventionen mot organhandel (SOU 2019:01).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Remiss: Santiagokonventionen mot organhandel (SOU 2019:01)

S2019/00161/FS

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Christoffer Wong.

Yttrande nedan avser de aspekter av Santiagokonventionen mot organhandel ("konventionen") som berör kriminalisering.

Fakultetsstyrelsen delar utredningens bedömning att befintlig lagstiftning uppfyller kriminaliseringskravet enligt artikel 4 av konventionen, som reglerar olagligt avlägsnande av mänskliga organ, genom bestämmelserna i 3 kap. brottsbalken, 16 kap. 10 § brottsbalken och 8 kap. 6 § lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m. ("LGI"). Det kan dock uppmärksammas att handlingsrekvisitet i 8:6 1 st. mom. 1 LGI beskrivs med uttrycket "överlämnar, tar emot eller förmedlar". Detta innebär att det är möjligt att samtliga som delta i överlämnings-, mottagande- eller förmedlingsprocessen kan dömas i gärningsmannaskap. Utformningen av handlingsrekvisitet i bestämmelserna i 3 kap. brottsbalken kan innebära en snävare krets av person som kan dömas i gärningsmannaskap, men bestämmelserna i 23 kap. 4 § om medverkan till brott torde i så fall träffa personer som främjat brottet.

Artikel 5 av konventionen ställer kravet på kriminalisering av olaglig användning av organ som olagligt avlägsnats. Kravet har uppfyllts delvis redan genom 8:6 1 st. mom. 2 LGI. Utredningen föreslår att utvidga det befintliga förbudet att använda eller ta till vara olagligt avlägsna biologiskt material "för transplantation eller annat ändamål trots insikt om att materialet tagits, överlämnats, tagits emot eller förmedlats i vinstsyfte" till att gälla även användning av "ett organ trots insikt om att det tagits till vara utan att det har funnits förutsättningar för det enligt 3–10 §§ lagen (1995:831) om transplantation m.m.", d.v.s. främst vid avlägsnande utan samtycke. Fakultetsstyrelsen är ense med utredningens bedömning att sådana handlingar är lika straffvärda som täckts av vinstsyfte, varför kriminalisering är motiverad.

Enligt utredningens förslag ska försök till brott enligt 8:6 1 st. LGI vara straffbelagt. Det är också ett krav på kriminalisering av försök enligt artikel 9.2 av konventionen. Som nämnts tidigare har uttrycket "överlämnar, tar emot eller förmedlar" använts för att beskriva handlingsrekvisitet i 8:6 1 st. mom. 1 LGI. I 8:6 1 st. mom. 2 LGI används uttrycket "använder eller ta till vara". Dessa uttryck är tämligen vaga och problem kan uppstå vid bestämmande av försökspunkten. I NJA 2013 s. 531 har Högsta domstolen förordat en mer nyanserad analys vid fastställan-

det av försökspunkten där ordalydelsen i straffbestämmelsen ska ha en framträdande betydelse. När uttryck som används i lagtexten är vaga och kan omfatta ett långt händelseförlopp vore det önskvärt att tydlig ledning ges i förarbetena.

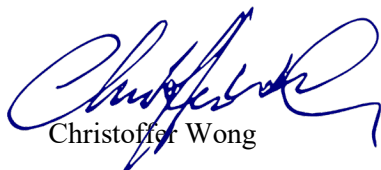
Artikel 7 av konventionen föreskriver kriminalisering otillbörlig rekrytering och handlingar som skulle kunna betraktas som mutbrott. Fakultetsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens slutsats att artikelns krav uppfyllts i stort sett genom bestämmelser om olika former av korruption i 10 kap. brottsbalken.

Artikel 8 av konventionen föreskriver kriminalisering vissa handlingar av förberedande eller efterföljande karaktär. Inte heller här har Fakultetsstyrelsen någon att erinra om utredningens förslag att införa en ny 6 a § i 8 kap. LGI.

Fakultetsstyrelsen håller fullständigt med utredningens bedömning, att kriminalisering av försök till sådana befattningar med olagligt tagna organ som beskrivs i artikel 8 av konventionen är att utsträcka det kriminaliserade området allt för vitt. Sverige bör således avge en förklaring enligt artikel 9.3 att reservera sig från tillämpningen av artikel 9.2 (som föreskriver kriminalisering av försök till brott mot artikel 8).

Enligt artikel 10 av konventionen ska konventionsstaterna etablera jurisdiktion för brott som kommer under konventionen. Som utredningen konstaterat är de vanliga bestämmelserna i 2 kap. brottsbalken tillräckliga för att uppfylla konventionens krav. I detta sammanhang kan dock påpekas att det inte framgår direkt av bestämmelserna i LGI att de är tillämpliga utan territoriell begränsning, d.v.s. ett olagligt avlägsnande av organ som äger rum utanför svenskt territorium är likväl ett brott mot svensk lag. Då LGI hör till specialstraffrätten bör uttalande om detta göras i förarbetena.

Enligt delegation



Christoffer Wong